

Lars-Erik Wenehed

Vad är internationell skatterätt eller behöver Sverige underkapitaliseringsregler?

Denna artikel är en förkortad version av ett föredrag, som författaren höll på TOR/Skattenytts stiftelse – forskarseminarium i Marstrand år 2002. Syftet med föredraget var att belysa begreppet "internationell skatterätt" samt betydelsen av att ta hänsyn till den totala beskattningen av en internationell transaktion, det vill säga en betalning mellan två stater, när nationella skatteregler riktade mot sådana transaktioner analyseras. För att visa den betydelse den totala beskattningen har, diskuterades om det är självklart att ett undvikande av beskattning i ett land, nödvändigtvis medför att skatt överhuvudtaget inte utgår på transaktionen. Som utgångspunkt för diskussionen var frågeställningen – huruvida Sverige behöver regler, som innebär särbeskattning av svenska dotterbolag om de är underkapitaliserade, det vill säga "underkapitaliseringsregler"?

1 Inledning

Artikeln har disponerats på så vis att den inledes med en allmän diskussion av begreppet "internationell skatterätt" och vad jag menar att begreppet "internationell skatterätt" innebär. Därefter visas några beräkningar vid beskattning av räntor och utdelningar, som åskådliggör effekten av den internationella skatterätten. Att jag valt de två betalningsformerna räntor och utdelningar är naturligt, eftersom de representerar avkastningen på de investeringsformer, som är alternativen för ett moderbolags finansiering av ett dotterbolag, nämligen aktieägarlån och aktiekapital.

För att kunna bedöma om och i så fall för vilka situationer Sverige behöver underkapitaliseringsregler visar jag skatteeffekten för de olika finansieringsformerna, när aktieägaren/moderbolaget har hemvist i något av länderna jag har valt och dotterbolaget har hemvist i Sverige.

Motsvarande beräkningar göres därefter med den tänkta situationen att något av de vanligaste slagen av underkapitaliseringsregler har införts i Sverige, vilka är förvägrad avdragsrätt för ränta på aktieägarlån eller omvandling av räntan på sådana lån till utdelning.

Slutligen visar jag ett förslag till underkapitaliseringsregler. Det är källskatter på räntor på aktieägarlån till den del lånen medverkar till underkapitalisering av ett dotterbolag med utländska ägare.

2 Metoden

Metoden, som jag har använt, är att beräkna hur räntor på aktieägarlån och utdelningar på aktiekapital beskattas när bolaget har hemvist i Sverige och aktieägarna i ett annat land. Jag har valt ut 90 länder som tänkta hemviststater för aktie-

ägarna/moderbolaget. Urvalet av länderna framgår av tabell 1 och skall motsvara de länder i vilka aktieägare kan tänka sig investera i dotterbolag med hemvist i Sverige. Jag har även tagit med andra länder varifrån det endast i sällsynta fall investeras i svenska dotterbolag. Det har varit nödvändigt för att få samtliga skattesystem representerade och för att få ett något så när riktigt underlag för de olika slutsatserna. På grund av svårigheten att definiera lågskatteländerna, är det svårt att få en riktig proportion mellan dessa och högskatteländerna. Ett exempel på den svårigheten, kan vara att kategorisera Malaysia, som är både ett skatteparadis och ett högskatteland.

Tabell 1. I artikeln valda moderbolagsländer till ett dotterbolag i Sverige.

Algeriet	Costa Rica	Irland	Luxembourg ^a	Philippines	Taiwan
Argentina	Danmark	Island	Malaysia	Polen	Thailand
Australien	Ecuador	Israel	Malta	Portugal	Tjeckien
Bahamas	Egypten	Italien	Marocko	Puerto Rico	Trinidad ^b
Bahrain	Elfenbenskusten	Jamaica	Mauritius	Qatar	Tunisien
Belarus	El Salvador	Japan	Mexico	Rumänien	Turkiet
Belgien	Estland	Jersey	Nederländerna	Ryssland	Tyskland
Bermuda	Finland	Kanada	Nya Zeeland	Saudiarabien	Ukraina
Bolivia	Frankrike	Kazakstan	Nicaragua	Schweiz	Ungern
Brasilien	Gibraltar ^c	Kenya	Nigeria	Singapore	UK
Bulgarien	Grekland	Korea, Syd	Norge	Slovakien	USA
Cayman	Guatemala	Kroatien	Pakistan	Slovenien	Venezuela
Chile	Hong Kong	Lettland	Panama	Spanien	Vietnam
China	Indien	Liechtenstein ^d	Paraguay	Sri Lanka	Zimbabwe
Colombia	Indonesien	Litauen	Peru	Sydafrika	Österrike

^a 1929 års holdingbolag

^b Trinidad och Tobago

^c Holdingbolag

^d Holdingbolag

Beräkningarna omfattar dels den nuvarande situationen, dels de tänkta situationerna med olika underkapitaliseringsregler i Sverige. Det är uppenbart för var och en att denna undersökning kräver en mängd information och ett stort antal beräkningar. Ett faktum som innebär att det kan finnas fel i den presenterade informationen.

Felen kan vara att någon regel är feltolkad. Vidare kan det finnas skrivfel och fel i beräkningarna. Slutligen är undersökningen gjord under våren 2002 och skatterätten är dynamisk. Det kan ha skett förändringar. En eller flera ytterligare kontroller av materialet skulle därför varit nödvändiga.

Naturligtvis finns det i vart och ett av de 90 länder som ingår i undersökningen huvudregler och undantag samt undantag för undantagen. Informationen och resultaten skulle därför behöva presenteras med ett gigantiskt nätverk för att ge en fullständig bild av det enskilda fallet.

Jag har emellertid gjort bedömningen att varken en eller flera ytterligare kontroller eller ett omfattande nätverk är nödvändiga för vår analys. Vi söker inte det fullständiga resultatet i det enskilda fallet; vi söker helhetsbilder. Vad händer när

ett regelkomplex i ett land möter ett annat regelkomplex i ett annat land? Är det möjligt att göra generella uttalanden om hur en nationell skatteregel påverkar beskattningen av internationella transaktioner?

Jag kommer att använda uttrycket "skattebetalaren" i betydelsen aktieägaren, och dotterbolaget tillsammans. Skattebetalarens skatt blir då summan av moderbolagets och dotterbolagets skatt. Med aktieägare avser jag moderbolag, det vill säga en juridisk person med ett näringsbetingat innehav¹.

3 Begreppet "internationell skatterätt"

Mitt intresse för begreppet "internationell skatterätt" kan härledas till mitten av 1970-talet, när jag intresserade mig för skattefrågor som berörde en internationell koncern. Jag sökte efter litteratur och kurser som behandlade ämnet internationell skatterätt. Jag fann böcker, som enligt förlag och författare skulle behandla ämnet internationell skatterätt. Jag översköldes av prospekt och reklammaterial, som beskrev kurser och konferenser i ämnet internationell skatterätt. Ämnet internationell skatterätt tycktes väl behandlat i litteraturen och utbudet av kurser och konferenser verkade vara obegränsat.

Det tog dock inte lång tid förrän jag förstod att det inte fanns någon bok, konferens eller kurs som behandlade det jag ville veta och det jag menade med "internationell skatterätt". Vad jag menade och fortfarande menar är att "internationell skatterätt" skall inbegripa samtliga regler som anger hur en internationell transaktion totalt beskattas. Det är den enskilda transaktionen som därmed avgör vad som är internationell skatterätt².

Litteraturen och kurserna och konferenserna behandlade nämligen beskattningen av internationella transaktioner i *ett* land och då vanligen i författarens hemland, det land som var värd för konferensen eller det land i vilket kursen hölls. Mycket sällan omfattades beskattningen i flera länder. Något som aldrig diskuterades var den totala beskattningen av en internationell transaktion, vilket är beskattningen i både källstaten och hemstaten³.

Därför var det som benämndes internationell skatterätt, enligt min mening, inte något annat än nationell skatterätt och tämligen ointressant för mitt syfte, nämligen att få reda på hur internationella transaktioner beskattades. Intresset är begränsat av att till exempel veta hur källskatter beräknas i ett land, om det senare visar sig att källskatten är avräkningsbar i hemstaten och därför har begränsad eller inte någon effekt alls på den totala beskattningen.

Man kan tycka att det är tämligen betydelselöst för skatterätten under vilket begrepp man marknadsför böcker, konferenser och kurser. Det är sant att det inte borde ha någon betydelse, men om innehållet inte överensstämmer med rubriken eller om innehållet kommer att definiera rubriken, är rubriksättningen inte betydelslös. Jag menar att det kan ha skett.

Det kan inte uteslutas att det är och har varit en allmän uppfattning, att internationell skatterätt är de skatteregler i *ett* land, som beskattar internationella transaktioner med det landet. Jämför med uppfattningen som företrädes av Bühler⁴ att "internationell skatterätt" är de regler i ett land, som har till syfte att lindra dubbelbeskattning av internationella transaktioner. Uppfattningen är lätt att ta

¹ Vad som är ett näringsbetingat innehav styrs av reglerna i hemviststaten för moderbolaget.

² Se Lars-Erik Wenehed, CFC-Lagstiftning, s. 131 ff.

³ Se Lars-Erik Wenehed, CFC-Lagstiftning, s. 131 ff.

⁴ Ottmar Bühler, Prinzipien des Internationalen Steuerrecht, s. 2.

till sig. Det är ganska enkelt att lära sig och överblicka de reglerna. Det är inte lika lätt att överblicka hur det egna landets skattelagstiftning får effekter på andra länders skattelagstiftning och andra länders lagstiftning på det egna landets lagstiftning. Kunskaper som är nödvändiga för att man skall veta hur en internationell transaktion blir totalt beskattad.

Att endast studera och ta hänsyn till ett lands skattelag vid bedömningen av beskattningen av en internationell transaktion är för den skattskyldige naturligtvis otillfredsställande. Han får ju inte reda på den totala skatten på sin internationella transaktion. För skatterådgivaren bör det vara en brist att inte kunna redogöra för den totala skatten och för akademikern är det svårt att analysera och bedöma olika skattereglers effekter i förhållande till de principer man gärna vill hävda. Slutligen bör det för lagstiftaren vara synnerligen otillfredsställande om den totala skatten på en internationell transaktion ger ett resultat som är tvärt emot det föregivna syftet med lagstiftningen.

Om vi studerar underkapitaliseringsreglerna finns motsvarande regler inte i Sverige, men reglerna kan ha en påverkan på den svenska beskattningen. Så är fallet när andra stater har beskattat svenska ränteinkomster som utdelning, enligt det landets underkapitaliseringsregler. Då måste Sverige överväga att beskatta ränteinkomsten som utdelning. Reglerna tillhör därför, enligt den definition jag företräder, vår internationella skatterätt – det andra landets underkapitaliseringsregler ingår i beskattningen av en internationell transaktion med Sverige. Att reglerna tillhör vår internationella skatterätt har inte uppmärksammats i någon större omfattning, antagligen just för att vi inte har sådana regler. Något större uppmärksamhet har frågan om Sverige skall ha underkapitaliseringsregler rönt⁵.

Underkapitaliseringsreglerna tar, liksom för övrigt CFC-reglerna⁶, sin utgångspunkt i att den skattskyldige helt undviker eller minskar beskattningen i en stat genom att överföra inkomster, som inte beskattats i den staten, till en annan stat. Med den utgångspunkten anser man det skäligt att beskatta den skattskyldige med hjälp av specialregler. Den rationella vägen lagstiftaren har valt, är att upphöja utgångspunkten – beskattas inte transaktionen i lagstiftarens stat är den o beskattad – till en allmängiltig sanning. Följaktligen legitimerar den sanningen att inkomsten blir beskattad i den staten. Någon annan analys än att inkomsten inte beskattas i den egna staten anses därmed inte nödvändig. Man bortser från möjligheten att inkomst, som inte beskattas i det egna landet, kan bli beskattad i ett annat land. Den helhetssyn, som begreppet internationell skatterätt borde stå för, saknas därför, enligt min mening, när skälen för såväl CFC lagstiftningen som underkapitaliseringsreglerna diskuteras.

Min slutsats styrks av att det under våren 2002 fanns hos IBFD⁷ i Amsterdam 256 artiklar och böcker som behandlar ämnet underkapitalisering. Författarna representerar alla de kategorier som normalt sysslar med internationell skatterätt, det vill säga skattekonstuler, forskare och representanter för lagstiftaren. Av artiklarna framgår en klar samsyn, nämligen att orsaken till lagstiftningen är att den skattskyldige, genom att finansiera det utländska bolaget med lån istället för aktiekapital, har ett syfte att undgå skatt⁸. Den skattskyldiges syfte bevisas av att räntor är en avdragsgill kostnad i motsats till utdelning. Syftet med reglerna är

⁵ Se till exempel artikel i Finanstidningen, den 11 januari 2002; "Sverige på väg bli nytt skatteparadis".

⁶ Lars-Erik Wenehed, CFC-Lagstiftning; s. 53 ff.

⁷ International Bureau of Fiscal Documentation.

⁸ Några artiklar har jag av lingvistiska skäl inte kunnat läsa.

därför att hindra den skattskyldige från att undgå skatt på ett bolags avkastning. Man vill därför med reglerna ändra den skattskyldiges beteende till att finansiera bolag med aktiekapital istället för aktieägarelån. Av de 256 artiklarna uttrycker ett fåtal att avsikten med underkapitaliseringsreglerna är att flytta beskattningsrätten från ett land till ett annat⁹:

Det är inte oväsentligt om syftet med reglerna är att ändra ett beteende hos den skattskyldige eller om det är att flytta beskattningsrätten av vissa räntor från ett land till ett annat.

Vi skall undersöka om det verkligen är rimligt att se på lagstiftning från endast den ena statens horisont och att presumera att inkomst som inte beskattas där inte blir beskattad överhuvudtaget. Det är tveksamt huruvida skattelag skall stiftas med syftet att hindra den skattskyldige från att undvika skatt, om inte det reella syftet också återspeglas i beskattningen av den skattskyldige. Den skattskyldige betalar kanske redan mer skatt på inkomsten, än vad han hade gjort om han beskattats i staten där inkomsten är avdragsgill. Det bör även finnas en rimlig anledning att presumera att den skattskyldige har ett uppsåt att undvika skatt. Detta gäller i synnerhet om det är undvikandet som anges som skäl för lagstiftningen. Den skattskyldige kan ju uppenbarligen inte ha det syftet om inkomsten beskattas i en annan stat.

Nu är det inte ovanligt inom den internationella skatterätten att beskattningen flyttas från en stat till en annan. Internationell skatterätt innebär att flera staters skatteregler deltar i beskattningen av en gränsöverskridande transaktion. Samordnas reglerna, genom dubbelbeskattningsavtal eller nationell lag, medför det ofta att beskattningen flyttas från ett land till ett annat eller att beskattningen fördelas mellan staterna. Ett typiskt fall är källskatter som, om kredit beviljas i hemstaten, flyttar beskattningen från hemstaten till källstaten.

Något förenklat kan tekniken att beskatta räntor beskrivas som att räntor är avdragsgilla kostnader hos låntagaren och en beskattningsbar intäkt hos långgivaren. Förfarandet överensstämmer med det fallet att både låntagare och långgivare har hemvist i samma land. Långgivaren kan emellertid i den internationella transaktionen bli belastad med en källskatt, som kan avräknas mot hans skatt och därmed inte ge någon juridisk dubbelbeskattning eller vara icke avräkningsbar och ge juridisk dubbelbeskattning.

På samma vis kan sägas att vid beskattning av utdelning är den utdelade inkomsten som regel inte avdragsgill i bolagsstaten och beskattningsbar i aktieägarstaten. Det finns emellertid ett viktigt undantag, nämligen när innehavet är näringsbetingat, eftersom utdelning på näringsbetingade aktier ofta är befriade från skatt i aktieägarstaten. Det sker dock en förändring i världen på så vis att även utdelning på den typen av innehav kan vara beskattningsbara i aktieägarstaten, men då medges ofta avräkning för den erlagda bolagsskatten på utdelningen, det vill säga indirekt kredit. Resultatet blir att den utdelade inkomsten blir enkelbeskattad även då den beskattas både i bolagsstaten och i aktieägarstaten. Utdelningar kan liksom räntor belastas med källskatt.

⁹ Jmf: Staffan Estberg, Svensk Skattetidning, 1990, s. 335–343: "En omrubricering av en ränta till en utdelning i ett land avseende betalning till ett annat land medför i allmänhet inte att en omklassificering av betalningen med automatik också sker i det mottagande landet. Detta medför att betalningen kan belastas av en högre sammanlagd beskattning än vid lika behandling av betalningen i de båda länderna. Detta är inte målet för regler mot tunnkapitalisering. Avsikten är ju endast att flytta beskattningsrätten från ett land till ett annat."

Finns det skattemässiga skäl att prioritera lån som finansieringskälla före aktiekapital? Ja, det kan det göra om utdelningen är dubbelbeskattad inkomst, medan räntor är enkelbeskattad inkomst. Det kan även hända att utdelning belastas med källskatt medan ränta är befriad från källskatt. Obalansen i beskattningen av ett bolags avkastning är därför i normalfallet såväl beroende av aktieägarens hemvist, som av slaget av avkastning från bolaget.

Frågan, som den här analysen skall besvara, är om beskattningen av de nämnda avkastningsalternativen utgör en så stor skillnad att det ena alternativet utesluter det andra. Vidare vill vi veta om det faktum att skatt inte erlägges hos dotterbolaget är ett bevis för att den skattskyldige försöker att undvika skatt.

För en första analys förenklar vi synen på beskattningen av de två internationella transaktionerna, till att räntor beskattas hos aktieägaren och utdelning hos bolaget. Vi bortser i detta läge från källskatterna eller att utdelningar kan bli beskattade hos aktieägaren. Med de angivna förutsättningarna går det att konstatera att räntor är att föredra när skattesatsen är lägre i aktieägarstaten jämfört med skattesatsen i bolagsstaten. På samma vis är utdelning att föredra när skattesatsen är lägre i bolagsstaten jämfört med aktieägarstaten. Påståendet kan visas med följande exempel:

Exempel 1:

Ett dotterbolag med hemvist i Sverige betalar en ränta om 100 till sitt moderbolag i Ungern. Räntan är avdragsgill i det svenska bolaget och beskattningsbar i det ungerska moderbolaget. Bolagsskatten i Ungern är 18 %. Den totala skatten blir då moderbolagets skatt som är 18 och kvar efter skatt är 82.

Erlägger det svenska bolaget istället en utdelning till sitt ungerska moderbolag och den utdelade inkomsten är 100 före skatt i Sverige, blir den totala skatten lika med det svenska dotterbolagets skatt. Någon skatt utgår inte på mottagen utdelning i Ungern, om innehavet är näringsbetingat. Bolagsskatten i Sverige är 28 % och skatten blir 28. Kvar efter skatt är 72.

Skillnaden i skatt mellan alternativen utdelning och ränta om moderbolaget har hemvist i Ungern och dotterbolaget i Sverige är $28 - 18 = 10$. Det ursprungliga beloppet var 100 och skillnaden blir 10 procentenheter.

Exempel 2:

Ett dotterbolag med hemvist i Sverige har sitt moderbolag i Tyskland och innehavet är näringsbetingat. En i dotterbolaget avdragsgill ränta om 100 betalas till moderbolaget. I det tyska moderbolaget beskattas räntan. Bolagsskatten i Tyskland är 38,6 %¹⁰. Kvar efter skatt är 61,4.

Erlägges istället en utdelning från det svenska dotterbolaget blir utdelningen 72, enligt beräkningen i Exempel 1. En del av utdelningen beskattas i Tyskland nämligen med 5 % och den totala skatten blir $29,4 =$ dotterbolagets och moderbolagets totala skatt.

Skillnaden i skatt mellan alternativen utdelning och ränta är $29,4 - 38,6 = -9,2$ procentenheter.

4 Behöver Sverige underkapitaliseringsregler?

Som framgår av exemplen i föregående avsnitt finns det en fördel med lånefinansiering när beskattningen av räntor är lindrigare i aktieägarstaten, jämfört med beskattningen av utdelningsinkomster i bolagsstaten.

Hur stor skall skattevinsten vara för att det skall anses mödan värt att frångå den företagsekonomiska bästa lösningen? Naturligtvis kan det vara beroende av

¹⁰ Siffran förutsätter att den regionala skatten är 20 %.

beloppens storlek och hur allvarliga de företagsekonomiska skälen är för en annan finansieringsform. Det är dock, enligt min mening, svårt att tänka sig att en skattebesparing, som är mindre än 10–15 procentenheter skulle medföra en lånefinansiering, om finansiering med aktiekapital är den företagsekonomiskt riktiga finansieringsformen. I förhållande till kapitalinsatsen blir besparingen inte stor. I ett tänkt fall att kapitalbehovet är 10 miljoner och kapitalet lämnas som lån mot en ränta om 7 %, blir räntan 700 000. En skattebesparing som uppgår till 15 procentenheter ger en årlig besparing om 105 000, det vill säga cirka 1 % av investeringen. Mot besparingen skall ställas att man valt en finansieringsform som inte är den företagsekonomiskt optimala. Skadan som kan förorsakas av den felaktiga finansieringsformen får således högst uppgå till 105 000. Mot det kan invändas att om beloppet är tillräckligt stort kan en mindre procentuell besparing vara tillräcklig för att välja en finansieringsform som inte är den företagsekonomiskt optimala. Det kan vara riktigt, men behöver inte vara så, eftersom risken för att skada verksamheten också ökar.

5 Beräkningar

För att kunna visa skillnaden i beskattning av utdelning och ränta har jag beräknat den totala skatten på respektive slag av betalning till aktieägare med hemvist i de 90 länderna, samt beräknat skillnaden i beskattningen av utdelningar och räntor. Skillnaden som visas är antalet procentenheter som skiljer i beskattning av utdelningar och räntor¹¹. Den skattskyldige anses, som jag tidigare påpekat, vara både bolaget och aktieägaren sammantaget och skatten följaktligen också den totala skatten hos bolaget och aktieägaren.

Metoden att beskatta utdelningsinkomster i respektive aktieägarstat framgår av tabell 2. För de länder vilka anges 0 % i kolumn 1, betyder det att utdelningsinkomsten inte beskattas och om procentsatsen är 100 % betyder det att utdelningen är fullt beskattningsbar i aktieägarstaten. I kolumn 2 anges i vilken utsträckning skatt, erlagd i bolagsstaten, kan avräknas i aktieägarestaten mot aktieägarens skatt. I det fallet att inte någon skatt kan avräknas i aktieägarestaten anges det med "saknas". Kan enbart erlagd källskatt avräknas anges "källskatt" och tillåtes avräkning för både erlagd bolagsskatt och källskatt anges "bol.skatt".

Beskattningen av ränteinkomster framgår av tabell 3 och det är tydligt att i övervägande antalet länder är räntor en beskattningsbar inkomst. Det förtjänar emellertid att påpekas att beskattningen kan vara obetydlig om bolagsskatten är låg eller obefintlig¹².

I tabell 4 redovisas resultaten från beräkningar av skillnaden mellan beskattningen av räntor och utdelningar när dotterbolaget har hemvist i Sverige och moderbolaget i något av de valda länderna. I 30 relationer av 90 undersökta relationer är finansiering med aktiekapital mer eller lika fördelaktigt som lånefinansiering. Följaktligen är lånefinansiering fördelaktigare i 60 relationer. Som vi tidigare konstaterat kan det finnas skäl att tro att det behövs en viss skattebesparing för att det skall vara motiverat att av skatteskal frångå det alternativ som är mest fördelaktigt från företagsekonomiskt perspektiv. Tror man att den besparingen skall uppgå till 10–15 procentenheter, är det i 42 av relationerna inte sannolikt att lånefinansiering är att föredra av skatteskal.

¹¹ Se beräkningar gjorda i exemplen 1 och 2, föregående avsnitt.

¹² Exempel på länder med låg bolagsskatt och som beskattar ränteinkomster är: Chile, Estland, Island, Irland, Litauen, Schweiz och Ungern.

Tabell 2. Kolumn 1 anger i vilken utsträckning utdelad inkomst är beskattningsbar i aktieägarstaten. Kolumn 2 visar vilka skatter erlagda i bolagsstaten som är avräkningsbara i aktieägarstaten. Anges "Bol.skatt" inbegriper den även eventuell källskatt.

-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-
Algeriet	100 %	Saknas	Irland	100 %	Bol.skatt	Philippinerna	100 %	Källskatt
Argentina	100 %	Bol.skatt	Island	100 %	Källskatt	Polen	100 %	Bol.skatt
Australien	0 %	N/A	Israel	100 %	Bol.skatt	Portugal	0 %	N/A
Bahamas	0 %	N/A	Italien	0 %	N/A	Puerto Rico	100 %	Bol.skatt
Bahrain	0 %	N/A	Jamaica	100 %	Bol.skatt	Qatar	0 %	N/A
Belarus	100 %	Källskatt	Japan	100 %	Bol.skatt	Rumänien	100 %	Källskatt
Belgien	5 %	Saknas	Jersey	100 %	Bol.skatt	Ryssland	100 %	Källskatt
Bermuda	0 %	N/A	Kanada	0 %	N/A	Saudi-arabien	100 %	Saknas
Bolivia	0 %	N/A	Kazakstan	100 %	Källskatt	Schweiz	0 %	N/A
Brasilien	100 %	Bol.skatt	Kenya	0 %	N/A	Singapore	100 %	Bol.skatt
Bulgarien	100 %	Källskatt	Korea	100 %	Bol.skatt	Slovakien	100 %	Källskatt
Cayman	0 %	N/A	Kroatien	0 %	N/A	Slovenien	100 %	Källskatt
Chile	100 %	Källskatt	Lettland	0 %	N/A	Spanien	0 %	N/A
China	100 %	Bol.skatt	Liechtenstein	0 %	N/A	Sri Lanka	100 %	Bol.skatt
Colombia	100 %	Källskatt	Litauen	100 %	Bol.skatt	Sydafrika	0 %	N/A
Costa Rica	0 %	N/A	Luxembourg	0 %	N/A	Taiwan	100 %	Källskatt
Danmark	0 %	N/A	Malaysia	0 %	N/A	Thailand	0 %	N/A
Ecuador	100 %	Källskatt	Malta	100 %	Bol.skatt	Tjeckien	100 %	Källskatt
Egypten	100 %	Källskatt	Marocko	100 %	Källskatt	Trinidad	100 %	Bol.skatt
Elfenbenskusten	5 %	Saknas	Mauritius	100 %	Bol.skatt	Tunisien	0 %	N/A
El Salvador	0 %	N/A	Mexico	100 %	Bol.skatt	Turkiet	0 %	N/A
Estland	100 %	Bol.skatt	Nederländerna	0 %	N/A	Tyskland	0 %	N/A
Finland	0 %	N/A	Nya Zeeland	100 %	Bol.skatt	Ukraina	100 %	Källskatt
Frankrike	0 %	Wht ^a	Nicaragua	0 %	N/A	Ungern	0 %	N/A
Gibraltar	0 %	N/A	Nigeria	100 %	Saknas	UK	100 %	Bol.skatt
Grekland	100 %	Bol.skatt	Norge	100 %	Bol.skatt	USA	100 %	Bol.skatt
Guatemala	0 %	N/A	Pakistan	100 %	Källskatt	Venezuela	100 %	Källskatt
Hong Kong	0 %	N/A	Panama	0 %	N/A	Vietnam	100 %	Källskatt
Indien	100 %	Källskatt	Paraguay	0 %	N/A	Zimbabwe	100 %	Källskatt
Indonesien	100 %	Källskatt	Peru	0 %	N/A	Österrike	0 %	N/A

^a Källskatt som erlagts på mottagen utdelning från ett annat land kan avräknas mot källskatt som erlagges i Frankrike på utdelningar till ett tredje land.

Källa: COMTAX

Tabell 3. Kolumn visar i vilken utsträckning ränteinkomster är beskattningsbara i aktieägarstaten. Kolumn 2 visar när källskatt erlagd i bolagsstaten kan avräknas i aktieägarstaten.

-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-
Algeriet	100 %	Saknas	Irland	100 %	Källskatt	Philippines	100 %	Källskatt
Argentina	100 %	Källskatt	Island	100 %	Källskatt	Polen	100 %	Källskatt
Australien	100 %	Källskatt	Israel	100 %	Källskatt	Portugal	100 %	Källskatt
Bahamas	0 %	N/A	Italien	100 %	Källskatt	Puerto Rico	100 %	Källskatt
Bahrain	0 %	N/A	Jamaica	100 %	Källskatt	Qatar	0 %	N/A
Belarus	100 %	Källskatt	Japan	100 %	Källskatt	Rumänien	100 %	Källskatt
Belgien	100 %	Källskatt	Jersey	100 %	Saknas	Ryssland	100 %	Källskatt
Bermuda	0 %	N/A	Kanada	100 %	Källskatt	Saudi-arabien	100 %	Saknas
Bolivia	0 %	N/A	Kazakstan	100 %	Källskatt	Schweiz	100 %	Källskatt
Brasilien	100 %	Källskatt	Kenya	0 %	N/A	Singapore	100 %	Källskatt
Bulgarien	100 %	Källskatt	Korea	100 %	Källskatt	Slovakien	100 %	Källskatt
Cayman	0 %	N/A	Kroatien	100 %	Källskatt	Slovenien	100 %	Källskatt
Chile	100 %	Källskatt	Lettland	100 %	Källskatt	Spanien	100 %	Källskatt
China	100	Källskatt	Liechtenstein	100 %	Saknas	Sri Lanka	100 %	Källskatt
Colombia	100 %	Källskatt	Litauen	100 %	Källskatt	Sydafrika	100 %	Källskatt
Costa Rica	0 %	N/A	Luxembourg	0 %	N/A	Taiwan	100 %	Källskatt
Danmark	100 %	Källskatt	Malaysia	0 %	N/A	Thailand	100 %	Källskatt
Ecuador	100 %	Källskatt	Malta	100 %	Källskatt	Tjeckien	100 %	Källskatt
Egypten	100 %	Källskatt	Marocko	100 %	Källskatt	Trinidad	100 %	Källskatt
Elfenbenskusten	100 %	Saknas	Mauritius	100 %	Källskatt	Tunisien	100 %	Källskatt
El Salvador	0 %	N/A	Mexico	100 %	Källskatt	Turkiet	100 %	Källskatt
Estland	100 %	Källskatt	Nederländerna	100 %	Källskatt	Tyskland	100 %	Källskatt
Finland	100 %	Källskatt	Nya Zeeland	100 %	Källskatt	Ukraina	100 %	Källskatt
Frankrike	100 %	Källskatt	Nicaragua	0 %	N/A	Ungern	100 %	Källskatt
Gibraltar			Nigeria	100 %	Saknas	UK	100 %	Källskatt
Grekland	100 %	Källskatt	Norge	100 %	Källskatt	USA	100 %	Källskatt
Guatemala	0 %	N/A	Pakistan	100 %	Källskatt	Venezuela	100 %	Källskatt
Hong Kong	0 %	N/A	Panama	0 %	N/A	Vietnam	100 %	Källskatt
Indien	100 %	Källskatt	Paraguay	0 %	N/A	Zimbabwe	100 %	Källskatt
Indonesien	100 %	Källskatt	Peru	0 %	N/A	Österrike	100 %	Källskatt

Källa: Comtax.

Tabell 4. Skillnad mellan beskattningen av utdelning och räntor från dotterbolag i Sverige till moderbolag i annat land.

-Land-	%	-Land-	%	-Land-	%
Kanada	- 14,3	Mauritius	+ 3,0	Ryssland	+ 21,0
Belgien	- 10,8	Singapore	+ 3,5	Bulgarien	+ 21,4
Tyskland	- 9,2	Lettland	+ 6,0	Belarus	+ 21,4
Israel	- 8,0	Tjeckien	+ 7,8	Island	+ 23,0
Spanien	- 7,0	Kroatien	+ 8,0	Ecuador	+ 24,6
Tunisien	- 7,0	Australien	+ 8,8	Kenya	+ 28,0
Italien	- 6,7	Ungern	+ 10,0	Malaysia	+ 28,0
Nederländerna	- 6,5	Puerto Rico	+ 10,6	Peru	+ 28,0
Frankrike	- 6,1	Irland	+ 12,0	Estland	+ 28,0
Österrike	- 6,0	Schweiz	+ 12,2	Bolivia	+ 28,0
Turkiet	- 5,0	Thailand	+ 12,4	Chile	+ 34,6
Danmark	- 2,0	Litauen	+ 13,0	Algeriet	+ 34,7
Portugal	- 2,0	Pakistan	+ 15,4	Nigeria	+ 34,7
Sydafrika	- 2,0	Elfenbenskusten	+ 15,5	Saudiarabien	+ 34,7
Finland	- 1,0	Egypten	+ 16,2	Jersey	+ 39,7
Argentina	0,0	Indien	+ 17,0	Bahamas	+ 49,6
Brasilien	0,0	Taiwan	+ 18,2	Bahrain	+ 49,6
China	0,0	Colombia	+ 18,2	Bermuda	+ 49,6
Grekland	0,0	Venezuela	+ 18,5	Cayman	+ 49,6
Japan	0,0	Marocko	+ 18,5	Gibraltar	+ 49,6
Korea	0,0	Jamaica	+ 18,7	Liechtenstein	+ 49,6
Malta	0,0	Philippines	+ 19,0	Luxembourg	+ 49,6
Mexiko	0,0	Indonesien	+ 19,6	Hong Kong	+ 49,6
Nya Zeeland	0,0	Kazakstan	+ 19,6	Costa Rica	+ 49,6
Norge	0,0	Ukraina	+ 19,6	Qatar	+ 49,6
Polen	0,0	Zimbabwe	+ 19,6	Guatemala	+ 49,6
Sri Lanka	0,0	Rumänien	+ 21,0	Nicaragua	+ 49,6
Trinidad	0,0	Slovakien	+ 21,0	El Salvador	+ 49,6
UK	0,0	Slovenien	+ 21,0	Panama	+ 49,6
USA	0,0	Vietnam	+ 21,0	Paraguay	+ 49,6

Det är i 25 relationer som skattebesparingen vid lånefinansiering uppgår till minst en skatt som motsvarar den svenska bolagsskatten, det vill säga 28 %. Det är därför svårt att konstatera att den skattskyldige normalt helt undgår beskattning av ränteinkomster. Vad som kan konstateras är, att han kan under vissa omständigheter erhålla en viss lindring i beskattningen av ränteinkomster, jämfört med att han erhåller utdelningsinkomster och i vissa fall helt kan undgå skatt på ränteinkomster, vilket är fallet när ränteinkomst är skattefri inkomst i aktieägarstaten.

I cirka 55 % av fallen är den skattemässiga fördelen med lånefinansiering sådan, att den finansieringsformen kan av skattemässiga skäl vara att föredra.

Att det i 55 % av relationerna finns en skattemässig fördel med att finansiera ett svenskt dotterbolag med aktieägarlån istället för aktiekapital kan ge ett intryck av att i 55 % av de svenska utlandsägda bolagen har finansiering skett med aktieägarlån av skatteskal. Det är inte sannolikt att det är fallet. Svenska utlandsägda bolag ägs till en mycket stor del av ägare med hemvist EU-stater och USA, nämligen 75 %¹³. Inkluderar vi Norge blir det 87 %. Studerar vi återigen tabell 4 kan vi konstatera att alla dessa länder, utom holdingbolag i Luxembourg, befinner sig inom intervallet - 14,3 % och + 12 %. Skattebesparingen motiverar därför inte lånefinansiering, enligt våra förutsättningar.

Således går det att konstatera att våra beräkningar inte ger något stöd för att, med dagens ägarstrukturer, de nuvarande reglerna uppmuntrar till lånefinansiering i någon större utsträckning.

6 Underkapitaliseringsregler

Vi har nu analyserat skillnaderna i beskattning av de två avkastningsslagen på bolagskapital, utdelningar och räntor. Vi går nu vidare i vår analys och tittar på hur ett införande av underkapitaliseringsregler skulle kunna påverka den utländska aktieägarens val av finansieringsform av ett svenskt bolag.

Underkapitaliseringsreglerna innebär att om den utländske ägaren finansierar bolaget med för liten andel aktiekapital, i förhållande till kapitalet som är lånefinansierat av aktieägaren, blir räntan på hela eller delar av lånet särbehandlad i bolaget. Jag vill påpeka att det finns lika många metoder att definiera kapital och lån, som det finns länder med underkapitaliseringsregler.

Det finns två metoder att avgöra om andelen lån är för stor, nämligen den subjektiva metoden: en bedömning göres från fall till fall huruvida bolaget är finansierat på ett osunt vis, samt den objektiva metoden: ett bestämt förhållande mellan lån och kapital får inte överskridas.

Är bolaget underkapitaliserat behandlas räntan på de lån, som drabbas av underkapitaliseringsreglerna på två olika vis: som en ej avdragsgill ränta eller som en utdelning.¹⁴ Vi skall studera hur de olika typerna av regler påverkar beskattningen av räntor från Sverige, om reglerna införes här.

Vad händer i aktieägarstaten om en ränta, som betalas till aktieägaren, inte blir avdragsgill hos ett bolaget som har hemvist i Sverige? Räntan är enligt huvudregeln fortfarande en ränta när den erhålles i aktieägarstaten och kommer troligen att beskattas som en sådan.

Finns ett dubbelbeskattningsavtal mellan staterna kan en oskäligen ränta justeras enligt artikel 9 i OECD:s modellavtal. Det är dock värt att notera att en skattemässig underkapitalisering inte i sig behöver innebära att räntan är oskäligen hög eller oskäligen, isynnerhet inte om den objektiva metoden tillämpas. Den skattemässiga underkapitaliseringen behöver inte heller innebära att lån inte kan fås från tredje man. Det är därför nödvändigt, enligt OECD, att i det enskilda fallet kunna visa

¹³ Utlandsägda Företag 2000, Institutet för Tillväxtpolitiska studier, Statistiska Centralbyrån.

¹⁴ Exempel på stater som behandlar räntan som inte avdragsgill är: Argentina, Australien, Danmark, Frankrike, Japan och Kanada. Exempel på stater som behandlar räntan som utdelning är: Belgien, Tyskland, Spanien och Österrike.

att en vägrad avdragsrätt beror på att bolaget är finansierat på ett sätt, som hade varit omöjligt om inte närstående varit inblandade, det vill säga den subjektiva metoden skall användas. OECD menar att underkapitaliseringsreglerna kan då rymmas inom artikel 9.¹⁵

Frågan är därför om inte artikel 9 även kan ha en begränsande effekt på underkapitaliseringsreglerna. Reglerna får nämligen inte leda till att räntan korrigeras om lånevillkoren är på armlängds avstånd. Det innebär att i fallet reglerna är bundna till ett fast förhållande mellan skulder och kapital och den skattskyldige kan visa att det är möjligt att få motsvarande lån från tredje man även om skulderna överstiger det stipulerade förhållandet, kan inte någon jämkning ske enligt artikel 9. Följdriktigt rekommenderar OECD den subjektiva metoden för att avgöra om ett bolag är underkapitaliserat.

7 Effekten av att föra in underkapitaliseringsregler i Sverige

Justeras inte beskattningen hos aktieägaren enligt artikel 9, för det faktum att den inte blivit avdragsgill hos bolaget, blir räntan ekonomiskt dubbelbeskattad. Effekten av en ensidig ändring av beskattningen i bolagsstaten framgår av tabell 5. Det är möjligt att tänka sig en lindrigare beskattning när en justering sker i aktieägarstaten enligt artikel 9:2. Av tabell 5 framgår även resultaten av beräkningar som gjorts med hänsyn till de avtal som innehåller en artikel som motsvarar OECD:s artikel 9:2. Det är emellertid inte sannolikt att en justering av beskattningen av räntan sker i aktieägarstaten. Hur ofta justeras beskattningen i Sverige på grund av andra staters underkapitaliseringsregler?

Det är tydligt att den totala beskattningen av räntorna har ökat väsentligt om de inte är avdragsgilla i Sverige, det vill säga en ökning med 28 %. Ökningen får en uttalad konsekvens, som innebär att i det stora flertalet av de undersökta relationerna är det mer fördelaktigt att finansiera med aktiekapital jämfört med aktieägarlån, vilket är fallet i 42 av 90 relationer. I 28 relationer är beskattningsprocenten lika i de båda finansieringsalternativen. Det förtjänas dock att påpekas att motsvarande likhet fanns i 15 relationer innan avdragsrätten vägrades, dock inte i samma relationer.

Beräkningarna förutsätter att aktieägarstaten betraktar ränta som ränta i beskattningshänseende och beskattar den som tidigare. Det innebär att aktieägarstaten inte förlorar några skatteintäkter på att räntan inte är avdragsgill. Det är onekligen på det viset att Sverige i sin egenskap av bolagsstat skulle öka sina skatteintäkter med skatten på räntan, om den här typen av underkapitaliseringsregler infördes. Någon överflyttning av beskattningen har inte skett.

Det kan emellertid tänkas att reglerna får den eventuellt avsedda effekten, det vill säga att aktieägarens beteende ändras och att han avstår från att kapitalisera bolaget med lån. Det innebär att aktieägarstatens inkomster minskar på grund av exempreglerna och avräkningsreglerna. Det är endast i de fall utdelning beskattas utan avräkning för den underliggande bolagsskatten, som skatteintäkten bibehålles i aktieägarstaten vid en övergång från lånefinansiering till finansiering med aktiekapital.

¹⁵ OECD, Report, Thin Capitalization; Model Tax Convention on income and capital: Volume II: OECD, 1997, p. 22.

Tabell 5. Skillnad i beskattning av utdelning och räntor vid en tänkt situation att Sverige inför underkapitaliseringsregler, innebärande att räntor ej är avdragsgilla.

–Land–	%	9:2	–Land–	%	9:2	–Land–	%	9:2
Kanada	– 30,5	0,0	Mauritius	– 16,0	0,0	Ryssland	0,0	+ 17,3
Belgien	– 27,5		Singapore	– 17,6	0,0	Bulgarien	0,0	
Tyskland	– 10,6	+ 1,4	Lettland	– 15,8	0,0	Belarus	0,0	
Israel	– 25,9		Tjeckien	– 11,5		Island	0,0	
Spanien	– 25,2	0,0	Kroatien	– 14,4		Ecuador	0,0	
Tunisien	– 25,2	0,0	Australien	– 10,8	+ 10,8	Kenya	0,0	
Italien	– 24,6		Ungern	– 13,0	0,0	Malaysia	0,0	
Nederländerna	– 24,8	0,0	Puerto Rico	– 7,1		Peru	0,0	
Frankrike	– 24,2	+ 1,3	Irland	– 11,5	0,0	Estland	0,0	0,0
Österrike	– 24,5		Schweiz	– 9,4		Bolivia	0,0	0,0
Turkiet	– 23,8	0,0	Thailand	– 7,2	+ 14,4	Chile	+ 10,8	
Danmark	– 21,6	0,0	Litauen	– 10,8	0,0	Algeriet	+ 15,6	
Portugal	– 21,6		Pakistan	0,0	+ 32,0	Nigeria	+ 15,1	
Sydafrika	– 21,6	0,0	Elfenbens- kusten	– 2,7		Saudiarabien	+ 15,1	
Finland	– 20,9	0,0	Egypten	0,0	+ 30,2	Jersey	+ 17,3	
Argentina	– 18,2	+ 7,0	Indien	0,0		Bahamas	+ 21,6	
Brasilien	– 19,2		Taiwan	0,0		Bahrain	+ 21,6	
China	– 18,8	+ 7,0	Colombia	0,0		Bermuda	+ 21,6	
Grekland	– 17,5		Venezuela	0,0	+ 24,5	Cayman	+ 21,6	
Japan	– 16,5		Marocko	0,0		Gibraltar	+ 21,6	
Korea	– 19,7		Jamaica	0,0	+ 24,0	Liechtenstein	+ 21,6	
Malta	0,0	+ 7,0	Philippines	0,0	+ 23,0	Luxembourg	+ 21,6	
Mexico	– 18,2	+ 7,0	Indonesien	0,0	+ 21,6	Hong Kong	+ 21,6	
Nya Zeeland	– 18,2		Kazakhstan	0,0	+ 21,6	Costa Rica	+ 21,6	
Norge	– 20,2	0,0	Ukraina	0,0	+ 21,6	Qatar	+ 21,6	
Polen	– 20,2		Zimbabwe	0,0	+ 21,6	Guatemala	+ 21,6	
Sri Lanka	– 18,2		Rumänien	0,0		Nicaragua	+ 21,6	
Trinidad	– 18,5	+ 6,0	Slovakien	0,0		El Salvador	+ 21,6	
UK	– 19,6	+ 2,0	Slovenien	0,0	+ 18,0	Panama	+ 21,6	
USA	– 16,8	+ 11,9	Vietnam	0,0	+ 18,0	Paraguay	+ 21,6	

Ett alternativ till att inte medge avdrag för räntan är att betrakta den som utdelning. Lånet kan då även behandlas som ett kapitaltillskott, medförande en mängd frågeställningar angående fördelningen av kapitalet mellan olika aktieägare. Frågeställningar som jag inte tänker ta upp här. Det finns dock inte heller nu någon automatik, som innebär att aktieägarstaten inte beskattar räntan som ränta, trots att den omvandlats till utdelning i bolagsstaten.

Enligt OECD finns det emellertid en skyldighet att betrakta räntan som utdelning vid tillämpningen av artikel 23¹⁶, nämligen om artikel 23 refererar till artikel 10 vid definitionen av begreppet "utdelning". Finns inte en sådan referens skall ändå artikel 23 kunna omfatta räntan som utdelning i följande fall¹⁷:

- Where the state of source has treated such income (interest) as a dividend by virtue of Article 9 of the Convention.
- Where the state of residence operates "anti-thin capitalization" rules which would treat an identical situation in a reciprocal manner and.
- Where the state of residence recognizes that it is proper to treat the interest as dividend

Endast i ett fåtal svenska avtal refererar artikel 23 till artikel 10¹⁸. Det är oklart hur man skall tolka rekommendationen när avtalet hänvisar till inkomster enligt avtalet.

Enligt punkt 2 ovan kan stater förpliktas att beskatta en ränta, som omvandlats till utdelning, som utdelningsinkomst om staten har motsvarande underkapitaliseringsregler. Följande avtalsstater: Belgien, Frankrike, Ryssland, Spanien, USA och Österrike har underkapitaliseringsregler, som man kan tänka sig tillämpas på motsvarande vis och skulle därmed enligt OECD förplikta dessa stater att följa Sveriges rubricering av räntan som utdelning.

Slutligen har det gjorts en undersökning av IBFD¹⁹ vid implementeringen av Moder/dotterbolagsdirektivet hur underkapitaliseringsreglerna skulle kunna påverkas av direktivet och vilka EU stater som respekterade källstatens omvandling av ränta till utdelning²⁰. Det framkom då att tveksamhet fanns huruvida Belgien, Portugal och Storbritannien betraktar de omklassificerade räntorna som utdelning när de länderna är aktieägarstat. Det skall påpekas att Sverige, Finland och Österrike inte var medlemmar i EU vid det tillfälle undersökningen gjordes.

Om de nämnda förutsättningarna gäller, blir effekten för den skattskyldige av ett införande i Sverige av underkapitaliseringsregler, som innebär att ränta omvandlas till utdelning, den som visas i tabell 6. Neutraliteten i beskattningen mellan räntor och utdelningar är påtaglig.

Vi kan nu i tabell 7 sammanställa resultaten av de nuvarande reglerna med resultaten efter det Sverige infört underkapitaliseringsregler av dels typen att ränta inte är avdragsgill, dels av typen att ränta omvandlas till utdelning.

Det är uppenbart att fördelen med lånefinansiering minskar väsentligt med underkapitaliseringsregler. Användes den vanligaste metoden, som innebär att vägra avdrag för räntor, blir dessa totalt hårt beskattade och en fördel för ränteläsningsalternativet finns endast när dubbelbeskattningen blir marginell på grund av den låga eller obefintliga skatten i aktieägarstaten. Dubbelbeskattningen blir inte lika uttalad om den andra metoden användes, det vill säga räntan konverteras till utdelning. Neutraliteten mellan utdelning och ränta blir också påfallande.

¹⁶ Samtliga referenser till artiklar är artiklar i OECD:s modellavtal.

¹⁷ OECD p. 64.

¹⁸ Följande svenska dubbelbeskattningsavtal har referens till artikel 10 i artikel 23: Bulgarien, Kroatien, Tjeckien, Egypten, Ungern. Philippiner, Slovakien, Schweiz.

¹⁹ Se not 7.

²⁰ Survey of the implementation of the EC Corporate Tax Directives; IBFD Publications, 1995.

Tabell 6. Skillnad i beskattning av utdelningar och ränta från Sverige i en tänkt situation att Sverige har underkapitaliseringsregler innebärande att ränta omvandlas till utdelning.

-Land-	%	-Land-	%	-Land-	%
Kanada	0,0	Mauritius	- 18,0	Ryssland	0,0
Belgien	- 30,5	Singapore	- 17,6	Bulgarien	0,0
Tyskland	0,0	Lettland	- 15,8	Belarus	0,0
Israel	- 25,9	Tjeckien	- 11,5	Island	0,0
Spanien	0,0	Kroatien	0,0	Ecuador	0,0
Tunisien	0,0	Australien	0,0	Kenya	0,0
Italien	0,0	Ungern	0,0	Malaysia	0,0
Nederländerna	0,0	Puerto Rico	- 19,6	Peru	0,0
Frankrike	0,0	Irland	0,0	Estland	0,0
Österrike	0,0	Schweiz	0,0	Bolivia	0,0
Turkiet	0,0	Thailand	0,0	Chile	0,0
Danmark	0,0	Litauen	- 10,8	Algeriet	0,0
Portugal	0,0	Pakistan	0,0	Nigeria	0,0
Sydafrika	- 21,6	Elfenbenskusten	- 16,7	Saudiarabien	0,0
Finland	0,0	Egypten	0,0	Jersey	0,0
Argentina	- 18,2	Indien	0,0	Bahamas	0,0
Brasilien	- 19,2	Taiwan	0,0	Bahrain	0,0
China	- 18,8	Colombia	0,0	Bermuda	0,0
Grekland	0,0	Venezuela	0,0	Cayman	0,0
Japan	- 16,5	Marocko	0,0	Gibraltar	0,0
Korea	- 19,7	Jamaica	0,0	Liechtenstein	0,0
Malta	0,0	Philippines	0,0	Luxembourg	0,0
Mexico	- 18,2	Indonesien	0,0	Hong Kong	0,0
Nya Zeeland	- 18,8	Kazakstan	0,0	Costa Rica	0,0
Norge	0,0	Ukraina	0,0	Qatar	0,0
Polen	- 20,2	Zimbabwe	0,0	Guatemala	0,0
Sri Lanka	- 18,2	Rumänien	0,0	Nicaragua	0,0
Trinidad	- 18,5	Slovak	0,0	El Salvador	0,0
UK	0,0	Slovenien	0,0	Panama	0,0
USA	0,0	Vietnam	0,0	Paraguay	0,0

Om vi återgår till den nuvarande situationen är det uppenbart mest stötande att skillnaden är så stor mellan beskattning av utdelningar och räntor erlagda till skatteparadis.

Alternativet att äga ett svenskt bolag från ett skatteparadis är dock inte vanligt. Att det är ovanligt kan bero på att koncerner normalt inte bedriver verksamhet i skatteparadis och därför sällan har moderbolag i de länderna. I varje fall har det traditionellt varit så. Det är dock inte något som hindrar att det förhållandet ändras i och med att företagen investerar i mer lätttrörliga tillgångar. Ägandet av svenska bolag framgår av tabell 8²¹. Tabellen styrker min uppfattning att det inte är vanligt att bolag med hemvist i skatteparadis äger svenska bolag.

Tabell 7. Sammanställning av skillnad mellan beskattningen av utdelning och ränta från Sverige. Kolumn 1: Nuvarande situation. Kolumn 2: Underkapitaliseringsregler innebärande att räntor ej är avdragsgilla. Kolumn 3: Underkapitaliseringsregler innebärande att ränta omvandlas till utdelning.

-Land-	1 %	2 %	3 %	-Land-	1 %	2 %	3 %	-Land-	1 %	2 %	3 %
Kanada	-14,3	-30,5	-30,5	Mauritius	+3,0	-16,0	-18,0	Ryssland	+21,0	0,0	0,0
Belgien	-10,8	-27,5	0,0	Singapore	+3,5	-17,6	-17,6	Bulgarien	+21,4	0,0	0,0
Tyskland	-9,2	-10,6	0,0	Lettland	+6,0	-15,8	-15,8	Belarus	+21,4	0,0	0,0
Israel	-8,0	-25,9	-25,9	Tjeckien	+7,8	-11,5	0,0	Island	+23,0	0,0	0,0
Spanien	-7,0	-25,2	0,0	Kroatien	+8,0	-14,4	0,0	Ecuador	+24,6	0,0	0,0
Tunisien	-7,0	-25,2	-25,2	Australien	+8,8	-10,8	0,0	Kenya	+28,0	0,0	0,0
Italien	-6,7	-24,6	0,0	Ungern	+10,0	-13,0	0,0	Malaysia	+28,0	0,0	0,0
Nederländerna	-6,5	-24,8	0,0	Puerto Rico	+10,6	-7,1	-19,6	Peru	+28,0	0,0	0,0
Frankrike	-6,1	-24,2	0,0	Irland	+12,0	-11,5	0,0	Estland	+28,0	0,0	0,0
Österrike	-6,0	-24,5	0,0	Schweiz	+12,2	-9,4	0,0	Bolivia	+28,0	0,0	0,0
Turkiet	-5,0	-23,8	0,0	Thailand	+12,4	-7,2	0,0	Chile	+34,6	+10,8	0,0
Danmark	-2,0	-21,6	0,0	Litauen	+13,0	-10,8	-10,8	Algeriet	+34,7	+15,6	0,0
Portugal	-2,0	-21,6	0,0	Pakistan	+15,4	0,0	0,0	Nigeria	+34,7	+15,1	0,0
Sydafrika	-2,0	-21,6	-21,6	Elfenbenskusten	+15,5	-2,7	-16,7	Saudi-arabien	+34,7	+15,1	0,0
Finland	-1,0	-20,9	0,0	Egypten	+16,2	0,0	0,0	Jersey	+39,7	+17,3	0,0
Argentina	0,0	-18,2	-18,2	Indien	+17,0	0,0	0,0	Bahamas	+49,6	+21,6	0,0
Brasilien	0,0	-19,2	-19,2	Taiwan	+18,2	0,0	0,0	Bahrain	+49,6	+21,6	0,0
China	0,0	-18,8	-18,8	Colombia	+18,2	0,0	0,0	Bermuda	+49,6	+21,6	0,0
Grekland	0,0	-17,5	0,0	Venezuela	+18,5	0,0	0,0	Cayman	+49,6	+21,6	0,0
Japan	0,0	-16,5	-16,5	Marocko	+18,5	0,0	0,0	Gibraltar	+49,6	+21,6	0,0
Korea	0,0	-19,7	-19,7	Jamaica	+18,7	0,0	0,0	Liechtenstein	+49,6	+21,6	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	Philippinerna	+19,0	0,0	0,0	Luxembourg	+49,6	+21,6	0,0
Mexico	0,0	-18,2	-18,2	Indonesien	+19,6	0,0	0,0	Hong Kong	+49,6	+21,6	0,0
Nya Zeeland	0,0	-18,8	-18,8	Kazakstan	+19,6	0,0	0,0	Costa Rica	+49,6	+21,6	0,0
Norge	0,0	-20,2	0,0	Ukraina	+19,6	0,0	0,0	Qatar	+49,6	+21,6	0,0
Polen	0,0	-20,2	-20,2	Zimbabwe	+19,6	0,0	0,0	Guatemala	+49,6	+21,6	0,0
Sri Lanka	0,0	-18,2	-18,2	Rumänien	+21,0	0,0	0,0	Nicaragua	+49,6	+21,6	0,0
Trinidad	0,0	-18,5	-18,5	Slovakien	+21,0	0,0	0,0	El Salvador	+49,6	+21,6	0,0
UK	0,0	-19,6	0,0	Slovenien	+21,0	0,0	0,0	Panama	+49,6	+21,6	0,0
USA	0,0	-16,0	-18,0	Vietnam	+21,0	0,0	0,0	Paraguay	+49,6	+21,6	0,0

²¹ Källa till tabellen är: Utlandsägda Företag 2000, Publicerad av Institutet för Tillväxtpolitiska studier och Statistiska Centralbyrån. En senare version har publicerats, nämligen Utlandsägda Företag 2001.

Tabell 8. Utlandsägda företag fördelade på ägarland och antalet anställda i Sverige. Kolumn 1: Antalet svenska bolag. Kolumn 2: Antalet anställda i bolagen.

-Land ^a -	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-	-Land-	-1-	-2-
USA	775	100805	Japan	105	4670	Bermuda	8	273	Panama	8	37
UK	550	49717	Belgien/ Luxem- burg	162	3641	Island	7	253	Jersey	4	27
Holland	644	46041	Österrike	57	3102	Liechten- stein	10	210	Australien	9	22
Finland	493	42035	Kanada	35	3099	Isle of Man	6	105	Tjeckien	3	22
Danmark	591	41320	Cypern	36	2543	Israel	7	100	Taiwan	3	17
Tyskland	588	37453	Italien	36	1506	Sydkorea	6	62	Ryssland	7	16
Frankrike	223	35213	Saudi- arabien	34	961	Spanien	6	61	Kina	4	13
Norge	668	35048	Gibraltar	14	326	Jungfru- öarna ^b	8	51	Bahamas	3	10
Schweiz	313	31622	Sydafrika	11	322	Hong- kong	6	41	Slovenien	3	7
Singapore	3	5005	Irland	18	284	Polen	4	38	Övriga	50	814

^a Ett företag definieras som utlandsägt om mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en utländsk ägare. Om företaget tillhör en koncern i Sverige vars koncernmoder är utlandsägd räknas det också som utlandsägt. Är företaget ägt i flera led är det den yttersta ägaren, d.v.s. det moderbolag som i sin tur ägs till mer än hälften av något annat bolag, som bestämmer nationaliteten på alla ingående bolag.

^b Brittiska Jungfruöarna

Källa: Utlandsägda Företag 2000

Det är naturligtvis inte något som hindrar att det svenska bolaget ägs från ett högskatteland, men finansieras med lån från ett besläktat bolag med hemvist i ett skatteparadis. Det bolaget kan agera som ett finansbolag för koncernen. Även det bolaget måste finansieras och avkastningen måste någon gång återföras till det bolag som försett det med kapital. Det återförandet kan uppskjutas och det typiska fallet med uppskjuten beskattning föreligger. Vi har alltså en situation med uppskjuten beskattning eller en CFC-situation. Finns CFC-regler i aktieägarstaten omfattas ränteinkomsterna i skatteparadiset av de reglerna. Ränteinkomster från närstående är nämligen CFC-inkomst i ett CFC-bolag enligt alla de nuvarande CFC-lagstiftningarna. CFC-inkomst är inkomst som beskattas löpande²². I vårt fall blir därför räntan beskattad årligen hos aktieägaren om den omfattas av CFC-reglerna.

Vilka länder som har CFC regler framgår av tabell 9. Jämför man länderna i tabell 9 med länderna som har investerat i flest svenska bolag, vilket framgår av tabell 8, är det klart att merparten av de stater som står för investeringar i dotterbolag i Sverige har CFC-regler.

Det kan konstateras att det i ett antal fall och under vissa förutsättningar är skattemässigt motiverat att lånefinansiera ett närstående bolag istället för att finansiera det med aktiekapital. I de fallen där den stora vinsten finns, vilket är fallet

²² Lars-Erik Wenehed, CFC-Lagstiftning; s. 47.

Tabell 9: Länder med CFC-regler och deras andel av utlandsägda svenska bolag.

-Land-	Andel av utlandsägda svenska bolag %	-Land-	Andel av utlandsägda svenska bolag %
Argentina	0	Korea	<1
Australien	<1	Mexico	<1
Kanada	1	Nederländerna	12
Danmark	11	Nya Zeeland	0
Estland	0	Norge	12
Finland	9	Portugal	0
Frankrike	4	Sydafrika	0
Tyskland	11	Spanien	<0
Ungern	0	UK	10
Indonesien	0	USA	14
Italien	<1	Totalt	>86
Japan	2		

Källor: COMTAX och Utlandsägda Företag; Institutet för Tillväxtpolitiska studier.

vid betalningar till bolag med hemvist i lågskatteländer träffas ränteinkomsten inte sällan av CFC-regler.

Om vi antar att syftet är att kompensera bolagsstaten, som i vårt fall är Sverige, för uteblivna skatteintäkter på transfererade ränteinkomster. Vilken effekt ger då underkapitaliseringsreglerna?

Det är onekligen så att om reglerna innebär att räntorna inte är avdragsgilla och räntorna fortfarande är fullt ut beskattningsbara hos långgivaren har inte någon av staterna förlorat skatteintäkter på att införa underkapitaliseringsregler. Sverige har däremot fått ökade skatteintäkter motsvarande skatten på räntan. Omvandlas istället räntan till utdelning finns det en tydlig förflyttning av skatten från aktieägarstaten till Sverige, det vill säga omvandlingen godtas i aktieägarstaten.

Nu finns det dock en annan sida av att införa den typen av regler, nämligen ett tvång att vid beskattningen i Sverige ta hänsyn till den omvandling som ägt rum i andra stater, det enligt OECD:s rekommendationer²³. Tvånget kan minska skatteinkomsten i Sverige. Räntor på kapital utlånat av svenska aktieägare blir inte längre beskattade i Sverige, om de omvandlats till utdelning i bolagsstaten enligt regler som motsvaras av svenska underkapitaliseringsregler.

8 Förslag till underkapitaliseringsregler

Om syftet med de tänkta reglerna skall vara att Sverige skall behålla skatteintäkterna på bolagets ränteinkomster, till den del de betalas till bolagets aktieägare, skall målsättning vara att räntorna blir beskattade med åtminstone 28 % skatt i Sverige. Enligt min mening kan ett alternativ till de nuvarande typerna av underkapitaliseringsregler vara att införa källskatt på aktieägarlån, till den del de bidrar till underkapitaliseringen. Neutralitet i beskattningen av räntor mellan bolag med nationella aktieägare och bolag med utländska aktieägare kan uppnås om räntorna belastas med 28 % källskatt. Någon merbeskattning blir det inte för den

²³ Not 17.

skattskyldige om han kan avräkna den erlagda källskatten och skatten i aktieägarstaten är högre än källskatten. Är skatten i aktieägarstaten lägre än källskatten blir det en merbeskattning jämfört med dagens situation. Merbeskattningen blir dock endast betydande när någon skatt inte utgår i aktieägarstaten. Det saknar dock betydelse, eftersom det är den situationen reglerna primärt skall attackera, enligt min mening. Metoden kräver att man vid CFC-beskattning tar hänsyn till alla skatter som erlagts på CFC-inkomsten, det vill säga även källskatter. Ett, enligt min uppfattning, skäligt krav²⁴.

Utgår källskatt endast på räntan på den del av aktieägarelånet, som inte är på armlängds avstånd behöver inte någon nedsättning av källskatten göras enligt gällande dubbelbeskattningsavtal. De flesta svenska dubbelbeskattningsavtal innehåller nämligen artikel 11:6 i OECD:s modellavtal eller motsvarande²⁵. Artikel 11:6 medger att ränta till den del den inte är på arm längds avstånd, inte skall omfattas av artikel 11. Vi förutsätter att reglerna utformas på ett sådant sätt att källskatter endast utgår på räntor och lån som inte är på arm längds avstånd. Den totala beskattningen med 28 % källskatt framgår av tabell 10. Vi finner nu att för den skattskyldige innebär det här förslaget att hans skattebörda i de flesta fall inte har ökat jämfört med den han har idag. Däremot har skatteintäkten flyttats från aktieägarstaten till bolagsstaten.

9 Sammanfattning

Sammanfattningsvis menar jag att begreppet "internationell skatterätt" skall omfatta samtliga de regler som beskattar en internationell transaktion, det vill säga skatten i källstaten och hemstaten. Det innebär att den totala skatten skall beaktas när effekterna av en skatteregel skall analyseras. Efter en sådan analys av den nuvarande beskattningen av avkastningen på utländska moderbolags investeringar i svenska dotterbolag, finner vi att det inte är självklart att avdragsgilla räntebetalningar i ett svenskt dotterbolag till ett utländskt moderbolag medför lägre skatt eller att, trots avdragsgillheten i Sverige, någon skatt inte utgår. Finansiering med aktiekapital är fördelaktigt i flera fall och då i synnerhet när moderbolaget har hemvist i de länder som står för ägandet av flertalet svenska dotterbolag med utländska ägare. Analysen av vad som sker med beskattningen av avkastningen i de fall Sverige inför underkapitaliseringsregler visar att skatteintäkterna ökar i Sverige men också dubbelbeskattningen av inkomsten. Dubbelbeskattningen har sin grund i att aktieägarstaten inte tar hänsyn till beskattningen av räntan i Sverige om den är ett resultat av underkapitaliseringsreglerna. OECD:s modellavtal kan till en del undanröja dubbelbeskattningen om aktieägarelånet eller räntan inte är på armlängds avstånd. I det fallet kan artikel 9 tillämpas samt i vissa fall artikel 23. För att man skall kunna avgöra om räntan och lånen är på armlängds avstånd måste en subjektiv bedömning göras av det enskilda fallet, något som begränsar tillämpningen av de objektiva reglerna.

Det övergripande syftet med föredraget/artikeln var att visa, att det inte går att dra generella slutsatser, avseende en nationell skatteregels effekter på beskattningen av en internationell transaktion, utan att ha studerat de berörda staternas skattelagstiftning och den lagstiftningens inflytande på beskattningen av den internationella transaktionen.

²⁴ Lars-Erik Wenehed, CFC-Lagstiftning; s. 430.

²⁵ Svenska dubbelbeskattningsavtal som inte innehåller artikel 11:6 eller motsvarande är avtalen med: Bulgarien, Israel, Malaysia, Marocko och Peru.

Tabell 10. Skillnad i beskattning av utdelning och ränta från Sverige. I kolumn 1 visas den nuvarande situationen och i kolumn 2 situationen efter att räntor belastats med källskatt i Sverige.

-Land-	1 %	2 %	-Land-	1 %	2 %	-Land-	1 %	2 %
Kanada	- 14,3	- 14,3	Mauritius	+ 3,0	0	Ryssland	+ 21,0	+ 17,3
Belgien	- 10,8	- 10,8	Singapore	+ 3,5	0,0	Bulgarien	+ 21,4	+ 16,9
Tyskland	- 9,2	- 9,2	Lettland	+ 6,0	0,0	Belarus	+ 21,4	+ 17,3
Israel	- 8,0	- 8,0	Tjeckien	+ 7,8	+ 7,8	Island	+ 23,0	+ 13,0
Spanien	- 7,0	- 7,0	Kroatien	+ 8,0	0,0	Ecuador	+ 24,6	+ 21,6
Tunisien	- 7,0	- 7,0	Australien	+ 8,8	+ 8,8	Kenya	+ 28,0	0,0
Italien	- 6,7	- 6,7	Ungern	+ 10,0	0,0	Malaysia	+ 28,0	0,0
Nederländerna	- 6,5	- 6,5	Puerto Rico	+ 10,6	+ 10,6	Peru	+ 28,0	0,0
Frankrike	- 6,1	- 6,1	Irland	+ 12,0	0,0	Estland	+ 28,0	0,0
Österrike	- 6,0	- 6,0	Schweiz	+ 12,2	+ 0,6	Bolivia	+ 28,0	0,0
Turkiet	- 5,0	- 5,0	Thailand	+ 12,4	+ 12,4	Chile	+ 34,6	+ 21,6
Danmark	- 2,0	- 2,0	Litauen	+ 13,0	0,0	Algeriet	+ 34,7	+ 15,1
Portugal	- 2,0	- 2,0	Pakistan	+ 15,4	+ 15,4	Nigeria	+ 34,7	+ 15,1
Sydafrika	- 2,0	- 2,0	Elfenbensk.	+ 15,5	- 2,7	Saudiarabien	+ 34,7	+ 15,1
Finland	- 1,0	- 1,0	Egypten	+ 16,2	+ 16,2	Jersey	+ 39,7	+ 17,3
Argentina	0,0	0,0	Indien	+ 17,0	+ 17,0	Bahamas	+ 49,6	+ 21,6
Brasilien	0,0	0,0	Taiwan	+ 18,2	+ 18,2	Bahrain	+ 49,6	+ 21,6
China	0,0	0,0	Colombia	+ 18,2	+ 18,2	Bermuda	+ 49,6	+ 21,6
Grekland	0,0	0,0	Venezuela	+ 18,5	+ 18,5	Cayman	+ 49,6	+ 21,6
Japan	0,0	0,0	Marocko	+ 18,5	+ 18,5	Gibraltar	+ 49,6	+ 21,6
Korea	0,0	0,0	Jamaica	+ 18,7	+ 18,7	Liechtenstein	+ 49,6	+ 21,6
Malta	0,0	- 3,0	Philippines	+ 19,0	+ 19,0	Luxembourg	+ 49,6	+ 21,6
Mexiko	0,0	0,0	Indonesien	+ 19,6	+ 19,6	Hong Kong	+ 49,6	+ 21,6
Nya Zeeland	0,0	0,0	Kazakstan	+ 19,6	+ 19,6	Costa Rica	+ 49,6	+ 21,6
Norge	0,0	0,0	Ukraina	+ 19,6	+ 19,6	Qatar	+ 49,6	+ 21,6
Polen	0,0	0,0	Zimbabwe	+ 19,6	+ 19,6	Guatemala	+ 49,6	+ 21,6
Sri Lanka	0,0	0,0	Rumänien	+ 21,0	+ 18,0	Nicaragua	+ 49,6	+ 21,6
Trinidad	0,0	0,0	Slovakien	+ 21,0	+ 18,0	El Salvador	+ 49,6	+ 21,6
UK	0,0	0,0	Slovenien	+ 21,0	+ 18,0	Panama	+ 49,6	+ 21,6
USA	0,0	0,0	Vietnam	+ 21,0	+ 18,0	Paraguay	+ 49,6	+ 21,6

Lars-Erik Wenehed är jur. dr i finansrätt och medverkar i forskningsprogrammet "Skatter inom och utom Europas gränser" vid Lunds Universitet.